

Miljösamverkan
Sverige

Verksamhetsplan 2024–2026

Beslutad av styrgruppen den 11 oktober 2023

Länsstyrelserna

Titel: Verksamhetsplan 2024–2026

Datum: 2023-10-11

Huvudmän: Länsstyrelserna, Naturvårdsverket, Jordbruksverket samt Havs- och vattenmyndigheten

Webbplats: www.miljosamverkansverige.se

E-postadress: miljosamverkansverige@lansstyrelsen.se

Innehåll

Verksamhet 2024–2026	4
Strategiska mål för perioden 2023–2025	4
Handläggarsöd.....	4
Tillsynskampanjer	5
Utvecklingsprojekt	5
Händelsestyrda projekt.....	5
Budget år 2024–2026.....	8
Bemanningsplan.....	9
Inlämnade projektförslag till år 2024.....	10
Natura 2000 – vattenverksamheter	10
Överlåtelse av tillsyn till kommuner	12
Produktion av vätgas – i prövning och tillsyn	14
Tillsyn av vattenskyddsområden.....	16
Tillsyn av traditionell asiatisk medicin	19

Verksamhet 2024–2026

Verksamhetsplanen är utformad som en rullande treårsplan med strategiska mål för en bestämd treårsperiod. Då många projekt sträcker sig över ett årsskifte är en mer långsiktig planering att föredra. Dessutom kräver vissa insatser, exempelvis gemensamma tillsynskampanjer, en god framförhållning så att länsstyrelserna har möjlighet att avsätta resurser.

År ett blir planen mer i detalj medan den år två och tre blir av ett grövre slag. Årlig uppdatering kommer att ske varför det alltid behöver finnas ett tillräckligt stort utrymme för nya insatser under år två och tre.

Planen innehåller fyra delar:

1. Handläggarsöd
2. Tillsynskampanj
3. Utvecklingsprojekt
4. Händelsestyrda projekt

Strategiska mål för perioden 2023–2025

1. Alla länsstyrelser deltar aktivt i Miljösamverkan Sverige. Vi har lätt att bemanna de olika rollerna. Det är eftertraktat att delta i projektgrupper och att sitta i styrgruppen.
2. Miljösamverkan Sverige förenklar för länsstyrelserna att aktivt arbeta med och uppnå målen i den nationella strategin för miljöbalktillsyn.
3. Miljösamverkan Sverige har en tydlig närvaro hos uppdragsgivarna. Miljösamverkan Sveriges ordförande har en stående plats i miljönätverkets styrgrupp.
4. Miljösamverkan Sverige har en rutin för att följa upp hur framtaget material används. Under målperioden ska effektmålen i tre avslutade projekt följas upp.

Handläggarsöd

Tidigare beslutade projekt

Projekt från 2023 som fortsätter är

- Revidering av uppföljning och utvärdering av kommunernas tillsyn
- Solcellsanläggningar på mark

Nya beslutade projekt

Nedanstående projekt utgår från länsstyrelsernas, Naturvårdsverkets, Jordbruksverkets och Havs- och vattenmyndighetens gemensamma prioritering. Projekten anges i prioritetsordning:

- Natura 2000 – vattenverksamhet
- Överlåtelse av tillsyn till kommuner
- Produktion av vätgas – i prövning och tillsyn
- Tillsyn av vattenskyddsområden

Tillsynskampanjer

Tidigare beslutad kampanj

- Tillsynskampanj vattenuttag

Ny beslutad kampanj

- Tillsyn av traditionell asiatisk medicin

Utvecklingsprojekt

Inga tidigare beslutade projekt som fortsätter eller nya beslutade projekt år 2024.

Händelsestyrda projekt

Tidigare beslutat projekt

- Enhetlig tillsynsredovisning

Nytt beslutat projekt

- Utbildning naturvärdesinventeringar

Utrymme lämnas för fler händelsestyrda projekt år 2024.

Schematisk bild över projekten. Start och avslut för flera projekt är ännu inte bestämt. Detta är markerat genom mönster i tabellen nedan.

VT=vårtermin och HT=hösttermin.

	VT 2024	HT 2024	VT 2025	HT 2025	VT 2026	HT 2026
Handläggarsöd						
Revidering av u/u av kommunernas tillsyn						
Solcellsanläggningar på mark						
Natura 200 – vattenverksamheter						
Överlåtelse av tillsyn till kommuner						
Produktion av vätgas – i prövning och tillsyn						
Tillsyn av vattenskyddsområden						
Tillsynskampanjer						
Tillsynskampanj vattenuttag						
Tillsyn av traditionell asiatisk medicin						
Utvecklingsprojekt						
Händelsestyrda projekt						
Enhetlig tillsynsredovisning						
Utbildning naturvärdesinventeringar						

Projekt inom natur
Projekt inom miljöskydd
Projekt inom vatten
Projekt inom flera sakområden
Händelsestyrt projekt

Budget år 2024–2026

	År 2024	År 2025	År 2026
Kostnader (tkr)			
Lön inkl OH projektledare	3600	3600	3600
Lön controller, administratör, kommunikatör, jurist	200	200	200
Resekostnader	200	200	200
Övriga verksamhetskostnader	100	100	100
TOTALT Kostnader	4100	4100	4100
Intäkter (tkr)			
Länsstyrelserna	3000	3000	3000
Naturvårdsverket	600	600	600
Jordbruksverket	100	100	100
Havs- och vattenmyndigheten	400	400	400
TOTALT Intäkter	4100	4100	4100

Översiktlig budget år 2024–2026 för Miljösamverkan Sverige.

Det finns en osäkerhet i finansieringen för kommande år vilket inverkar på hur många projekt som kan genomföras.

Bemanningsplan

Verksamhetsledare

Ingela Höök, Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Ordinarie projektledare

Ingela Höök, Länsstyrelsen i Västra Götalands län (100 %)

Sara Wahrby, Länsstyrelsen i Östergötlands län (100 %)

Anna Lejon, Länsstyrelsen Västerbotten (100 %)

Tillfällig projektledare

Lotta Sahlin Skoog, Länsstyrelsen i Västra Götalands län (20 %)

Kansli

Controllerstöd, administrativt stöd, kommunikationsstöd och juridiskt stöd vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Styrgrupp

Gustav Enander, Länsstyrelsen i Jönköpings län (ordförande)

Inger Hansson, Länsstyrelsen i Blekinge län

Kristina Nyhlén, Länsstyrelsen i Östergötlands län

Mikael Reinhardt, Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Marina Wallén Mattsson, Länsstyrelsen i Jämtlands län

Tomas Waara, Naturvårdsverket

Teresia Persson, Jordbruksverket

Johan Stål, Havs- och vattenmyndigheten

Kontaktlänsråd

Daniel Gustafsson, Länsstyrelsen i Västernorrlands län

Inlämnade projektförslag till år 2024

Natura 2000 – vattenverksamheter

Projektförslaget är inlämnat av Länsstyrelsen i Skåne län

Fullständigt projektnamn

Natura 2000, skyddade områden, nyanläggning/restaurering av våtmarker - vattenverksamhet

- vägledning för bedömning om det krävs tillstånd eller ej och bedömning av påverkan av åtgärder både i och i anslutning till omgivande områden med exempelvis Natura 2000 eller områdesskydd.
- (förenklad) processbeskrivning och vägledning för tillstånd för vattenverksamhet.

Inom vilka områden är projektet aktuellt?

Miljöskydd, Natur, Vatten

Vilka delar av miljöbalken alternativt närliggande lagstiftning berörs?

- Förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken
- Kapitel 7 § 28 miljöbalken - krävs tillstånd
- Samråd enligt 6 kapitlet miljöbalken

Kort bakgrund till förslaget

Det har blivit fler åtgärder i vatten (både nyanläggning av våtmarker, restaureringsprojekt mm.) i och direkt i anslutning till andra lagskyddade områden som till exempel Natura 2000 områden. För att kunna driva vattenverksamhet i dessa områden ska en bedömning om betydande påverkan göras och om det krävs tillstånd för vattenverksamhet.

Processen är omfattande och komplex.

Utmaning att väga olika naturvärden mot varandra - behov av vägledning för bedömning.

Mottagare av projektet

Handläggare - vattenverksamhet, prövning

Även andra aktörer kan använda sig av underlaget för att bättre förstå syftet med processen och de olika steg i tillståndprocessen och även själva bedömningen (hur kommer vi fram till beslut)

Syfte med projektet

Syftet med projektet är att ta fram tydligare underlag (en vägledning) som kan användas av fler för att underlätta och effektivisera arbetet med vattenvårdande åtgärder i (och i anslutning till) skyddade områden.

Projektet ska leda till att våra vatten kan skyddas även i fortsättningen. Tillståndsprocessen för vattenverksamhet vid restaureringsprojekt kan förenklas genom att sprida information och öka kunskap om hur dessa ärenden ska hanteras och bedömas.

Mål för projektet

Tydlig vägledning för tillståndsprocessen för vattenverksamhet i och i anslutning till andra lagskyddade område (inklusive bedömning om betydande miljöpåverkan, och vägledning för bedömning när det står mellan två naturtyper och naturvärden som behöver avvägas mot varandra).

Aktiviteter

Workshop för att gå genom exempel på tillståndsärenden

Träffar för kunskapsutbyte och workshops för att jobba fram en vägledning

Samverkan

Samverkan mellan vattenhandläggare, reservatsförvaltare/Natura 2000 samordnare, medarbetare på art- och naturenheter (skyddade och hotade arter, Natura 2000 arter), jurister.

IT-stöd

Nej

Typ av projekt

Handläggarsöd

Medverkan i projekt

Ja

Övrigt

Väldigt omfattande tema som kan delas upp i delprojekt om det finns intresse från andra aktörer eller i andra län.

Överlåtelse av tillsyn till kommuner

Projektförslaget är inlämnat av Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Inom vilka områden är projektet aktuellt?

Miljöskydd, Natur, Vatten.

Vilka delar av miljöbalken alternativt närliggande lagstiftning berörs?

Miljötillsynsförordningen 1 kap. 18-22 §§ "Överlåtelse av tillsynsuppgift"

Miljöbalken 26 kap

Kort bakgrund till förslaget

Det vore bra med mer samstämmighet mellan länsstyrelserna i hur vi ser på överlåtelse av tillsyn. Det finns ett mindre nätverk mellan några länsstyrelser där dessa frågor diskuteras, men ett projekt skulle ge mer tid till att utveckla denna verksamhet och ge stöd till länsstyrelserna i dessa ärenden.

Projektet bör inte omfatta enbart miljöfarlig verksamhet utan även vattenskyddsområden, vattenverksamhet, naturtillsyn och förorenade områden.

Inom projektet skulle en gemensam policy för hur vi ser på överlåtelse kunna tas fram som en fortsättning på den vägledning som Naturvårdsverket tog fram 2020. Projektet skulle kunna arbeta med att ta fram mallar för beslut, t med bra beslutsformuleringar som håller över tid.

Projektet skulle kunna koppla till ett annat projekt som bedrivs under 2023, "Revidering av uppföljning och utvärdering av kommunernas tillsyn."

Mottagare av projektet

Mottagare är de inom länsstyrelserna som beslutar om överlåtelse av tillsyn till kommunerna, samt de som arbetar med uppföljning och utvärdering av kommunernas tillsyn. Målgruppen kan involveras bland annat via de nätverk som finns för uppföljning och utvärdering av kommunernas tillsyn och överlåtelse av tillsyn

Syfte med projektet

Syftet är att få en mer enad syn på vilken tillsyn som länsstyrelserna överlåter och hur vi bedömer om det är lämpligt att överlåta tillsyn till kommuner. Syftet är också att samordna arbetet med överlåtelse inom de olika sakområdena; miljöfarlig verksamhet, förorenade områden, vattenskyddsområden, vattenverksamhet och naturtillsyn. Syftet är också att ge stöd till länsstyrelserna hur de ska arbeta med att se över och uppdatera äldre överlåtelsebeslut.

Detta arbete effektiviseras om vi skapar en gemensam "policy" och tar fram mallar för arbetet.

Mål för projektet

Gemensam policy, mallar för beslut, förslag till strategi för att uppdatera gamla överlåtelsebeslut.

Aktiviteter

Ta fram policy och mallar.

Eventuellt workshop eller webinarium med intresserade länsstyrelser.

Samverkan

Naturvårdsverket och eventuellt Havs- och Vattenmyndigheten.

IT-stöd

Inte prioriterat.

Typ av projekt

Handläggarsöd

Medverkan i projekt

Ja

Produktion av vätgas – i prövning och tillsyn

Projektförslaget är inlämnat av Naturvårdsverket.

Inom vilka områden är projektet aktuellt?

Miljöskydd

Vilka delar av miljöbalken alternativt närliggande lagstiftning berörs?

De kapitel i miljöbalken som berör miljöfarlig verksamhet.

Kort bakgrund till förslaget

Vätgas har under de senaste åren fått en allt tydligare roll som ett sätt att ställa om till ett fossilfritt samhälle. Vi ser nu aktörer med produktion av enorma mängder vätgas som är i startgroparna men även ett flertal mindre aktörer. Vätgasstrategier har tagits fram och flera utredningar har genomförts eller är på gång både i Sverige och på EU-nivå.

Naturvårdsverket ser nu att det på nationell bas finns flera verksamheter som sökt och fått tillstånd för att producera vätgas. Därmed finns exempel på både små och stora nya aktörer som är på väg eller har tagit tillstånd i anspråk. Det finns även exempel på både små och stora gamla aktörer som kompletterar eller byter till vätgas i produktionen.

Kunskapen är relativt låg inom företag och myndigheter vad gäller hur verksamheterna ska regleras ur ett miljöbalks- och Sevesohänseende, både vad gäller tillstånd och tillsyn. Ett projekt skulle kunna vara ett bra stöd både inför och under prövning av nytt tillstånd eller ändringstillstånd av verksamheten. Ett projekt skulle också vara ett stöd i tillsynen vid exempelvis anmälan om byte av bränsle och vad som är av vikt att bedriva tillsyn om.

Mottagare av projektet

Handläggare på länsstyrelser som kommer i kontakt med vätgasproduktion.

Syfte med projektet

- Handläggare får handfast stöd i vilka frågor som bör ställas och vad man ska vara observant på under samråd och prövning.
- Handläggare får stöd för hur tillsyn ska bedrivas avseende hur anmälningar ska bedömas avseende vätgasproduktion.
- Handläggare får stöd för att bedriva tillsyn på verksamheter med vätgasproduktion
- Handläggare får stöd för att bedriva tillsyn på verksamheter med vätgasproduktion kopplingen till Seveso-lagstiftningen.

Mål för projektet

Vägledning med kort beskrivning av de olika elektrolysmetoderna och andra kommersiella eller nästan kommersiella metoder.

De viktigaste miljöaspekterna för respektive teknik.

Exempelanläggningar (från stora stålverk till en villa med elektrolysörer) och hur dessa har reglerats.

Aktiviteter

Samla in kända anläggningar (Naturvårdsverket kan stödja).

Samla in tillstånd och samrådsunderlag (Naturvårdsverket kan stödja).

Samla in erfarenheter från berörda myndigheter och branschen.

Samverkan

Ja. Naturvårdsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, kommuner och branschen.

IT-stöd

Ser inget behov av IT-stöd.

Typ av projekt

Handläggarsöd

Medverkan i projekt

Ja. Flera handläggare inom metallindustri och kemiindustri på Naturvårdsverket kan vara och en delta med specialkompetens i mindre omfattning.

Övrigt

Detta förslag är gemensamt framtaget av metallgruppen (stålindustri, gjuterier och övrig metallframställning) och kemigruppen (raffinaderier, elektrobränslen och övrig kemiindustri).

Tillsyn av vattenskyddsområden

Projektförslaget är inlämnat av Länsstyrelsen i Jämtlands län

Inom vilka områden är projektet aktuellt?

Vatten

Vilka delar av miljöbalken alternativt närliggande lagstiftning berörs?

Miljöbalken kap 7 §§ 21 och 22

Miljöbalken kap 26 Tillsyn

Miljötillsynsförordningen (2011:13)

Ramdirektivet för vatten (Direktiv 2000/60/EG)

Rådande skyddsföreskrifter för vattenskyddsområden

Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen enligt 7 kap. 21 § miljöbalken (MB), förklaras som vattenskyddsområde till skydd för en grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas som vattentäkt. För att tillgodose syftet med området ska länsstyrelsen eller kommunen, i enlighet med 7 kap. 22 § MB, meddela föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter. De restriktioner som meddelas inom området får inte gå längre än vad som behövs enligt 7 kap. 25 § MB .

Enligt miljötillsynsförordningen (2011:13) 2 kap 8 § punkt 1 har länsstyrelsen tillsynsansvar för vattenskyddsområden som beslutats av länsstyrelsen.

Kort bakgrund till förslaget

Enligt Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) har två tredjedelar av alla svenska grundvattentäkter, inkluderat de flesta större kommunala grundvattentäkterna ett vattenskyddsområde.

2021 blev Havs och vattenmyndighetens vägledning för inrättande och förvaltning av vattenskyddsområden klar. Metoden utgår från att skyddsområdet och skyddsföreskrifter ska utgå från platsspecifika förutsättningar och att det skyddsbehov som finns på platsen är lokalt anpassade. För de vattenskyddsområden som länsstyrelsen har tillsynen för ska finnas i behovsutredning och objektslista. Länsstyrelsen ska i sin tillsyn följa upp att föreskrifterna följs. En tillsyn som ofta prioriteras bort och som inte blir systematisk.

Handläggningsarbetet med vattenskyddsområden är ofta fördelat på ett fåtal eller ibland enskilda handläggare som ofta byts. Utan en tydlig och vedertagen process i arbetet är risken stor att kompetens inte stannar inom ämnesområdet utan följer med handläggaren när denne byts ut. Det tar även längre tid att sätta sig in i ämnesområdet och tillsynsarbetet som ny medarbetare.

Det skulle underlätta prioriteringen i tillsynsarbetet med en metodbeskrivning för framtagande av underlag utifrån risk och behov.

Utan gemensamma riktlinjer, metodförslag eller handläggarstöd kan handläggningen bli väldigt differentierad mellan de olika länsstyrelserna, detta i sin tur gör det svårt att stötta och vägleda varandra. Det kan även innebära väldigt olika bedömningar eller arbetssätt i olika delar av landet.

Mottagare av projektet

Projektet genomförs för att skapa handläggarstöd till de handläggare på länsstyrelsen som handlägger tillsynsärenden med avseende på vattenskyddsområden. Havs- och vattenmyndigheten och SGU bör delta i projektet eller i referensgrupp.

Syfte med projektet

En tydligare processbeskrivning och ett sammanhållet handläggarstöd med avseende på tillsyn av vattenskyddsområden för länsstyrelsen skulle förenkla och effektivisera tillsynen och innebära kortare handläggningstider och ökad lagefterlevnad. En aktiv tillsyn över föreskrifternas efterlevnad för respektive vattenskyddsområde säkerställer dricksvattnets meddelade skydd.

Det skulle öka samverkan med kommunen och deras tillsyn.

En länsstyrelsegemensam processbeskrivning skulle även öka möjligheten till nationell samordning mellan länsstyrelsens handläggare inom ämnesområdet vattenskyddsområden.

Mål för projektet

Projektet ska leverera:

- Handläggarstöd för tillsyn av vattenskyddsområde.
- Processbeskrivning som möjliggör en transparent och enkel handläggning. Detta ska göra underlaget tillgängligt och förenkla överlämning vid ett eventuellt handläggarbyte. Det behöver även säkerställas att processer synkroniseras mot länsstyrelsens övriga handläggningssystem.

Aktiviteter

- En presentation av det material som tas fram inom projektet. Syftet är att sprida den kunskap som tas fram och genom en utbildning kan underlaget spridas bland landets olika länsstyrelser.
- Webinarie.
- Handläggarstöd.

Samverkan

Samverkan bör ske med Havs- och vattenmyndigheten samt SGU utifrån sina myndighetsansvar gällande vattenskyddsområden.

IT-stöd

Det kan komma att behövas ett IT-stöd genom framtagande av nationella mallar etc som bör föras in i Platina.

Ev behov av framtida registerstöd som kan kopplas till andra administrativa stöd såsom Platina.

Typ av projekt

Handläggarsöd

Medverkan i projekt

Eventuellt

Tillsyn av traditionell asiatisk medicin

Projektförslaget är inlämnat av Länsstyrelsen i Stockholms län

Inom vilka områden är projektet aktuellt?

Natur

Vilka delar av miljöbalken alternativt närliggande lagstiftning berörs?

Artskyddsförordningen

CITES-konventionen

Kort bakgrund till förslaget

Svårt tillsynsområde som nog många länsstyrelser drar sig för att tillsyna. Miljösamverkan Sverige hade en tillsynskampanj för ca 15 år sedan som var väldigt uppskattad. Ett tillsynsområde som inte kontrollerats på länge för att det är svårt, inte minst vad gäller att tolka asiatiska symboler. Vi har fått tips från Polisen om affärer i Stockholm som vi borde kika närmare på.

Mottagare av projektet

Länsstyrelserna

Syfte med projektet

Tillsyna traditionell asiatisk medicin i en nationell kampanj.

Mål för projektet

- Uppdaterad vägledning.
- Webbinarium för deltagande länsstyrelser där lagstiftning och material går igenom.

Aktiviteter

Gemensam nationell tillsynskampanj.

Samverkan

Polisen m.fl.

IT-stöd

Nej

Typ av projekt

Handläggarsöd och tillsynskampanj

Medverkan i projekt

Ja

**Miljösamverkan
Sverige**